

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Лідога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Нова конституція.

(X) В усіх сторонництвах, в усіх часописях, а також і в правительстві можна помітити зневіру в можливість якої небудь успішної роботи в новій раді державній. Нічого отже дивного, що серед сеї зневіри виривають тут і там думки, що треба би конечно перевести якісь зміни в дотеперішнім державнім устрою. Очевидно всі ті думки і бажання такої переміни відповідають політичним і державноправним поглядам поодиноких сторонництв або їх органів.

Вельми близько урядовим кругам Sonntags-Ztg. подає під наведеним в горі заголовком першу частину вельми цікавої вступної статі, а яко motto наводить уступ престольної річі: «Конституція, яку я добровільно дав моїй державі, повинна стати відповідною нашому часови порукою для розвитку моїх народів».

»Не треба бути дуже закостенілим чорновидцем, ані так само ніжненьким рожевонидцем, щоби дійти до переконання, що сій раді державній не суджений довгий вік. Чого-ж можна від сего виродка парламентарного сподівати ся, коли вже вибір президента викликав був завзяту боротьбу сторонництв».

Хоч по довгих і тяжких торгах на останку повело ся вибрати президию, всеж таки вказує угода, яка закінчила жабомишодраківку, що ся державна рада засуджена на недалеку смерть. Вибраний таким способом президент не мав би і в віткій иньшій народній репрезентації приємного життя, а щож доперва у нас, де має вагу

незгідна з парламентаризмом засада: більшість має слухати меншости.

»Якжеж тут уложити ся дальша течія сесії?»

»Допустім найщасливіший випадок, що з Божою помічю і при добрій волі Alldeutsche державна рада возьме ся до поважної роботи, то зараз валить ся на ню гранитовою скелею передовсім адресова або подібна їй політична розправа і се вже вистарчить, щоби раду державну висадити у воздух. А колиб небезпечність усунено щасливо, то повело-б ся перевести ухвалу на побір рекрутів і вибір делегаций. Однак ухваленє бюджету вже насуває поважні сумніви, бо тут погамована адресова розправа і принула-б новою широкою струєю, а з тим рішило-б ся наконецно, що з сею посольською палатою годї правити. Але тим заподіває ся кривду раді державній, бо она тому всему безпосередно не винна, позаяк Австрія хоруге тяжко роками, а жерелом сеї недуги є матір парламенту — конституція, докладніше висловлено: нинішня конституція».

»До останньої престольної річі впроваджено все можливе і пояснено її в найрізноморідніший спосіб, відповідно становищу сторонництв. Лише головний зміст престольної річі умисно чи случайно по забуто. А вжеж в ній промовляє корона доволі ясно до кожного, що не є політичним неграмотієм і вміє такі вислови відповідно відчитати. Перший раз з того часу, як Австрія стала конституційною державою, унали сї многоважні слова: «Конституція, яку я дав моїй державі з власної волі... — се кожний мусить зрозуміти, що уміє і хоче розуміти. Ще виразнішими стають сї слова після додатку:

»Мій погляд усе звернений на добро моїх народів, а їх гаразд є моїм вдоволенєм. Тимто бажаю, щоби они втішали ся посіданєм конституційних прав і признали як ліпшу часть спокійний органічний дальший розвиток конституційних прав як і національного життя».

»Сею заявою усунено з найвисшого місця понурі вигляди, які виявляли ся в питаню: конституція чи абсолютизм? Ні, так не має ся справа; еще щось третього — нова конституція. Цісар надав з власної волі теперішню конституцію, він може її з власної волі заступити иньшою. Конституція не є правилом природи, яке має вічну вартість. Кожда конституція підлягає змінам і переоброзованям. Навіть дві найстарші європейські конституції неподібні так до перовзорів своїх, як часи, в яких они повстали, до теперішности. Справдешня конституція, якої змістом все кріпить ся нарід, для котрого її надано, — а лише се може бути цілю конституції — така конституція мусить в певних добах вимогам і потребам поступаючого часу відповідати, наколиж она не відповідає сій могутній заповіді поступу, тоді она не є щастєм, лише проклятством і погубою для народу і держави».

»Хто схоче вневняти, що централістична лютова конституція була коли небудь добром для Австрії. Витвір Шмерлінга був від першої години нічим иньшим лише марою фантазії, яка ніколи не могла в практичнім житю вкорінити ся і не вкорінилася ся. Батько сеї конституції потішав ся виправді словами: «ми можемо ждати». Але Шмерлінг міг дожити Метузалемових

Осип Маковей.

Еманципация муштин.

(Дальше).

Здавалось би: чи може бути менше поетична річ, як пришиванє гузиків, а проте піхто не знає і не вгадає тазмниць душі; вона, як ся таблиця на стрільниці до забави; ти стрілиш шротом або хоч гузиком, — поціливі і бачиш: вискакує ізза таблиці панна з хоруговою, а схована катаринка грає триумфального марша.

Роман згадав панну Стефанію.

Було се у вечір під новий рік. Пані Павловська, давня знайома Романа, справляла у себе гостину на привіт нового року. Запросила і Романа до себе. Він прийшов, привітав ся з людьми і з Гектором, Зоні дав помадки і вступив з господинею дому у сальону, де були ще иньші гості.

— Пан Роман Сидорів. Моя бабка, моя кузинка Стефанія, пан радник суду Скрутинський.

— Дуже мені приємно — дуже приємно.

— Прошу сідати.

Роман присів ся до громади представлених йому гостей. Був тут ще і Павловський.

— Я перешкодив у розмові, — відозвав ся Роман — прошу дальше її вести. — Я зачув щось про ідеальну жінку. Тема дуже інтересна.

Бабка (з окулярами на носі і з солодким

усьміхом): Власне я хотіла сказати, що ідеальна жінка повинна бути побожна, господарна, сальнона, повинна любити мужа, але не мішати ся в його справи. Розумна жінка, се-то розумнійша від мужа, то нещастє. За моїх часів таких не було.

Павловська: Ну, я не сказала би, щоб розумнійша жінка шкодила у чім своему мужеві. Мій муж..

Павловський (настрашений): Але-ж Олю, що ти мене...?

Пан радник суду: Я тої самої думки, що поважана старша пані.

Стефанія: А я думаю, що тепер уже зовсім иньші часи і вимоги. Рівне право як для муштин так і для женцин! Усі повинні бути розумні. І мужови і жінці красше з розумним згубити, як з дурним найти.

Роман глянув на Стефанію — прегарна дівчина! Він чув про неї нераз, бачив її фотографію у тітки Павловської, але не думав, щоб вона була справді така гарна і така розумна!

Бабка (з ласкавим усьміхом): Га! тепер иньші часи. Вже моя Оля вчила ся більше, як я, а ти (до Стефанії) ще більше, як тітка. Чого тільки вона не вчила ся: і господарства і музики і гігієни і фізики — всего вчила ся. Навіть посаду шукала собі, аби заробляти на хліб; тільки ми відрадили їй, бо не потребує мучити себе.

Стефанія: Богато вчила ся я, а мало що знаю.

Пан радник суду: Панна Стефанія дуже скромна.

Стефанія: О ні! Нема прикрійшого компліменту, як когось хвалити за скромність. Що се таке скромність?

Бабка зітхає.

Радник дивує ся.

Павловська: А ви, пане Романо, як думаете: Яка повинна бути ідеальна жінка?

Роман: Жінку повинно тішити, смутити і взагалі займати те все, що її мужа. Вона повинна розуміти його, а розуміти не може без освіти. Вона в потребі повинна вміти обійти ся без його помочи і ласки, повинна знати заробляти на житє. Не повинна кривити ся, коли він іде на пиво або чорну каву, тільки повинна з ним пійти.

Радник, (з глумливим усьміхом). Пан Сидорів дуже поступовий.

Стефанія: Пан Сидорів сказав дуже розумно.

Павловська: Прошу до вечері!

Павловський: Се також розумно сказано.

Всі встали, щоби перейти до ідальні. Романови прийшло ся вести панну Стефанію повід руку.

— Дякую вам, пане, що обстаєте за нами.

— О, пані! За вами я готов...

— Ви з компліментами? Се вам не до лица.

— Щож, коли чую потребу сказати комплімент.

літ, а не діждав би ся сподіваного успіху. Єго наслідники десятками літ силкували ся лічити сего недородка, але дарма. Шмерлінгівска дитина чахла а з нею і Австрія. В кождім новім парламенті росло безгранично язикове і національне питанє, а тепер стареча неміч внутрішньо-політичних відносин дійшла мабуть до краю. Тимто геть так скоро, як лише можна, з сею конституцією, що пережила ся; она му-сить умерти, наколи Австрія має жити». Автор *Austriacus* заповідає дальшу ста-тю, яку не залишимо подати нашим чита-телям.

Руска справа в урядовім освітленю.

(Дальше).

Тимчасом наслідком квестіонара висланого до повітових властей стали звідам впливати справозданя з одного боку о стілько корисні, пише др. Лозинський, що стверджували факт, що руский нарід вже тепер волисть польський текст дневника заковів як руский печатаний кирилицею (тоді селяне старші з малими вій-ками майже всі були неписьменні, отже як они могли рішати, що для них було ліпше — *Ред.*), отже сам собі лишений зовсім не противив би ся заведеню латинської азбуки, з другого боку однак о стілько непевні, що всюди помічено терористичну агітацію в відорнім дуці з боку руского духовенства, підбуреного засідаючим поміж міністерськими совітниками епігона Гол. Рус. Ради, о. Шашкевича. Наслідком того ви-слав Голуховский до міністра Туна в липню 1859 друге справозданє, а в нїм для ослабленя руских петицій з східної Галичини висиланих вже без обняків відкриває русофілізм епігонів Гол. Рус. Ради. «Одностороннім представленем — пише Голуховский — руского духовенства а особливо руского сепаратистичного сторонни-цтва, зложеного майже виключно з членів сего духовенства не можна в тій мірі признавати рішаючого впливу, позаяк се сторонництво, як взагалі руске духовенство не є почляканє до виключного заступства інтересів всего руского населеня, а до того дотеперішними маніфеста-циями розбуджує узаasadнені сумніви що-до чи-стоти своїх змагань. У Львові перебував в чер-вни с. р. російский літерат Смирнов «ніби то для збираня матеріалів до історії галицького князівства (він дійсно написав її, див. V. том Рускої Іст. Бібліотеки — *Ред.*) і мав поручаючі письма до польских літератів (Бельовского і Добжаньского) а також до проф. руского язика

— Захуйте його для иньшої панни, я не люблю компліментів.

Роман зачудував ся. Прегарна дівчина — просто російка! І де вона виросла така розумна і гарна!

— Уже більше не скажу вам ніякого компліменту, хочби й було за що.

— Згода! Будете на вечерках? Я приїхала трохи забавити ся в мясницях.

— Буду.

— Танцювати любите?

— Як з ким.

— Наприклад, зі мною?

— Дуже радо.

Сли вечеряти поруч себе. З другого боку панни Стефанії сидів радник, але вона розмов-ляла з ним мало. За те з Романом не могла наговорити ся, головно про жіночу справу. Ро-ман зовсім годив ся на її думки, а вона на його.

Вечір минув як гарний сон, а коли вдари-ла дванадцята година, Роман і Стефанія прави-тали новий рік, як добрі приятелі.

Потім Павловська оповідала йому, що він дуже сподобав ся панні Стефанії. Роман був щасливий. Давно глядав такої дівчини і най-шов...

Нитка замотала ся так, що годі було даль-ше шити. Але гузик уже й так тримав ся сукна страшенно сильно. Роман урвав нитку і зробив вузлик. Другий гузик був пришитий...

(Далі буде).

в львівскім університеті Головацкого. На основі конференції відбутої з поодинокими членами руского сепаратистичного сторонництва висло-вено ся Смирнов з великим вдволенем про по-ступки в зближуваню Русинів до сусідної Росії. Бувший редактор видаваних сим сторонництвом (т. зв. Погодинської колонії, як її назвав Денис Зубрицкий, — *Ред.*) періодичних видань *Лада* і *Семіналя Бібліотєка*, мав увійти в особливо близь-кі зносини із Смирновим, а навіть просити єго о посередництво, щоби за редагованє сих письм в русофільскім дуці дістав винагороду від ро-сійского правительства (так роблять при всякій нагоді і сучасні москвофільскі промаки — *Ред.*). Про Шеховича говорити вже годі, коли видавав згадані часописи, що єму пособляє Росви. До-даю при тім, що в сій редакції мав участь та-кож проф. Головацкий. Шехович був якийсь час редактором часописи «Зоря Галицкая» (то-ді, коли она мала русофільскій напрям — *Ред.*), органу керманого крил. Куземским Гол. Рус. Ради, котрий то орган піддержував інтереси ру-ского сепаратистичного сторонництва не менше ревно як повисше згадані видавництва. Заслу-гує на бачність також донесене про побут ро-сійского літерата Громеки у Львові і єго вза-емни з руским сторонництвом. Громека описав єго свою подорож, назвав в описі особи, з яки-ми довірно сходив ся і навів ведені з ними довірно переговори. Я зарядив вже все по-трібне, щоби дістати сей печатаний опис.

(Дальше буде).

Бюджет на 1901 рік.

(+) На засіданю посольської палати ві втор-ник виїс міністер скарбу Бем-Баверк *бюджет на 1901 рік* і узаasadняв єго півтретя-годинною про-мовою. Се вже четвертий бюджет, який мала би рада державна ухвалити, бо три попередні не-ухвалені а видані лише в дорозі цїсарского роз-порядженя. Від часу естования конституції се перший може раз, що правительство вносить бюджет на рік, який вже розпочав ся. Доля но-вого бюджету буде відповідно на питанє, чи ра-да державна буде робляща. Передовсім імеєло до конституційних прав і обовязків належить ухвалєнє бюджету, а парламент, ще не береже сего свого права, не має ані будуччини ані зна-чїня. Наколи нова рада державна справді має добру волю бути діяльною, то передовсім по-винна обдумати способи, якби чимкорше зала-годити ті чотири бюджети і бодай з фінансової господарки усунути §. 14. і тут завести консти-туційний лад.

Передовсім в самім укладі бюджету бачи-мо, що міністер скарбу покинув методу бюдже-тованя заведену від 1896. року — *загального і інвестиційного бюджету*, а вернув до *одноцільного*. Давний інвестиційний бюджет, о скілько розхо-дить ся о біжучі видатки, виїшов до загального бюджету, а надзвичайні великі інвестиції, яких вимагає держава, обняті окремим законопроєк-том, великим *інвестиційним проєктом*. На-слідком давнішого бюджетованя не було ясно-го перегляду в бюджеті, а вставляване до інве-стиційного бюджету таких звичайних видатків, як на будову дворця, староства, гімназії і т. п., служило хиба до того, щоби висоту видатків закрити. Тепер мусів міністер скарбу велику часть інвестиційного бюджету взяти до загаль-ного, а позаяк трудно було би вже в першім році такої важкої зміни значне помноженє ви-датків, які мали бути покриті інвестиційною позичкою, вирівнати значним підвишенем до-ходів, отже мусів найти міністер компензату за бюджетовий убуток давніше вимаганої інвести-ційної позички. Дятого вертаючи до одноціль-ного бюджету, вимагав міністер скарбу уповаж-неня до виданя амортизуючої ренти 4-2 процен-тових облігацій загального державного довгу в нотах і сріблі. Загальний довг державний має бути лише в тій мірі збільшений, як він дійсно зворотними стратами уморює ся.

Порівнанє бюджету на 1901 р. з вторічним є вельми утрудненє наслідком тих величких пе-ремін, але тут, скілько можна, просто і коротко подамо головні основи нового бюджету. Рух *ви-датків* на 1901 р. зрозуміємо доперва тоді, коли відповімо на питанє: що зробив міністер скарбу

з попереднім інвестиційним бюджетом, який в будуччині має бути ведений в загальнім бу-джеті?

Інвестиційний бюджет виїсєв в р. 1900 рівно 67-8 мільонів корон. З того бюджету міні-стер скарбу усунув все, що належить до *вели-кого інвестиційного проєкту*. Вичисємо го-ловні позиції: побільшенє вагонів на держ. зе-лїзницях 22-3 міль. кор. (в 1901 р. вставлено в загальний бюджет лише 1-7 м. к.), будова держ. залїзниць 11 міль. кор. (1901 лише 2-8 м. к.). По-вилученю сих справдешних інвестиційних ви-датків і вставленю їх до великого інвест. пре-дложения внесеного в палаті, остала лише сума 10 міль. кор., котра після вторішньої методи по-винна би була обтяжати инвест. бюджет, а в 1901 р. находит ся в *загальнім бюджеті*. Усунєнє інвестиційного бюджету спричинило отже *під-висшенє видатків* на 1901 р. о 10 міль. кор. *Всі видатки* на 1901 р. виносєть 1641-9 міль. кор., а по виділеню 10 міль. кор. на інвестиції виносєть 1631-9 м. к. В 1900 р. *запобережанє* без інвести-цій виносєло 1583-8 м. кор. Коли порівнаємо єї дві цифри, то виходить *підвисшенє загальних видатків* о 48 м. кор. Міністер скарбу має отже покрити: насамперед *підвисшенє загальних ви-датків* 48 міль. кор., відтак вставлені на инвест. видатки 10 міль. кор., разом 58 міль. кор. Вида-нем амортиз. *ренти* хоче покрити 24 міль. кор. Остає ще 34 міль. Нї покритє сего рахує міні-стер на *підвисшенє доходів з безпосередних подат-ків* о 4 міль. кор. по більшій части в доход. по-датку акційних товариств; з *консумційних по-датків* 3 міль. кор. (з соли 0-8 м. к., тютюну 5 міль. кор.), з міністерства торгівлі з *телеграфу, пошти, телефону* о 9-5 м. кор., з міністерства зе-лїзниць з *висших приходів транспортних* держ. залїзниць і з висшої о мільон участі в доходах *північної залїзницї* разом 8 м. кор., з міністер-ства рільництва з висшого доходу *державних лісів* 2 м. кор. і з иньших дрібних позицій, що виносєть разом 34 м. корон.

Підвисшенє видатків в загальнім бюджеті виносєть отже кругло 58 міль. кор., а з того припадає з перенесеня позицій, які перше були в инвест. бюджеті, 10 міль. кор. Остаючі 48 міль. кор. представляють помноженє видатків на *шкіль-ні потреби монархії і на адміністрацію*. Рішаю-чим для спільних потреб було зменшенє *цла*. З того виїшло більше запобережанє на кошт нашої квоти кругло 13 міль. кор. У фінансовій адміністрації показує ся надвишка 5 1/2 м. к. В тім случаю, як і в иньших ресортах приписа-ти се треба впливови поліпшеня платнівозним. *Міністерство кр. оборони* виказує правильне під-висшенє 2 1/2 м. к. з виключенєм давнішого ін-вестиційного запобережаня, втягненого вже до згаданих 10 міль. кор. *Міністерство торгівлі* має більше запобережанє — з виїмкою інвестицій — о 8-2 м. кор., а *міністерство залїзниць* 13 м. к. Всі ті позиції дають 48 м. кор., о які підве-сло ся спільне, а особливо австрійське запобере-жанє.

Із сего представленя можна в головних чер-тах докладно пізнати новий уклад бюджету. *За-побережанє* на р. 1901 з інве-стициями виносєть 1,641.163,344 кор. Запобережанє на р. 1900 без інвестицій було 1,583.080,587 " підвисло ся отже на 1901 р. о 58.082,757 " а запобережанє на 1901 з ін-вестициями виносєть 1,641.163,344 " а запобережанє на 1900 з ін-вестициями виносєть 1,652.609,987 " в порівнаню показує ся *змен-шенє запобережаня* о 11.446,643 " *В загальній дохід* в р. 1901 пре-дмінований на 1,641.997,585 " против вторічного предмінаря 1,583.850,832 " *Доходи* предміновано отже *вис-ше* о 58.146,763 "

Коли порівнаємо видатки з доходами, по-каже ся *надвишка* 834.341 К. проти вторішних 770.235 К.

Мимо знесеня інвестиційного бюджету за-кінчує бюджет малою *надвишкою*. Притім треба замітити, що *дійсно* значну часть інвестиційних видатків в останних часах покрито з *біжучих доходів і касових засобів*, позаяк задля обструк-цій правительство не могло затягнути позички. Тепер предкладає міністер скарбу, щоби закін-

чити надвишкою, видане амор. ренти і покриті інвестиційних видатків позичкою.

Галичина в державнім бюджеті.

В предложенім у вторник в державній раді бюджетовім прелімінари находять ся слідуючі позиції на р. 1901, які наводимо, не углядняючи квот, оставших з бюджетів минулих літ.

На будову моста на Дністрі 60.000 К.; на права дороги коло Ярчева 40.000 К.; на права дороги коло Михайлівки 10.000 К.; міст на Вислі межі Краковом а Подгуржем 120.000 К.; ераріяльний додаток на будову дороги з Кракова до Подгуржа 22.000 К.; міст на Скаві 100.000 К.; додаток до будови дороги з Буска до Желехова 20.000 К.; з Яворова до Рави 40.000 К.; на права державної дороги коло Львова 80.000 К.; дорога з Сняви до Буковиць 10.000 К.; дорога з Майдана до Розвадова 20.000 К.

Що до водних будівель находимо слідуючі важніші позиції: Регуляція Висли 600.000 К., Дунайця 218.000 К., Сяву 462.000 К., Дністра 516.000 К., Вислока 105.000 К., Прута 50.000 К., Соли 79.500 К., Лімниця 79.619 К., Буга 19.800 К., Білої 17.320 К.; засноване вербових культур 20.000 К.; зимова пристань в Надбужезю 150.000 корон.

Дальше находимо: на будову правительственного дому в Кракові 240.000 К.; на будову касарень в Ряшеві, Ярославі і Стрию 915.000 К.; дотация для Академі наук в Кракові 16.000 К.; для Академі красних штук в Кракові 75.400 К.; на археологічні цілі в цілій Галичині 40.000 К.; релігійний фонд в Галичині 3.920.700 К.; для Кракова 320.700 К.

Університет у Львові 873.700 К., добудоване крила при університетскім будинку у Львові 100.000 К., адаптації будинку 31.750 К. Університет в Кракові 1.181.200 К., адаптації в будинках 29.326 К. Політехніка у Львові 360.000 К., видатки на адаптації в будинку 39.704 К. Школа ветеринарній у Львові 109.900 К.; будова рускої гімназії в Коломиї 80.000 К.; на адаптації гімназійних будинків 15.650 К.; школа реальна в Ярославі 100.000 К.; адаптації в реальних школах 13.000 К.; адаптації в учительських семінаріях 1.100 К.; адаптації в торговельних школах 13.000 К. На будову податкових урядів, зглядно перебудоване будинків: в Калуші 20.000 К., в Заболотіві 15.000 К.

На будову телефонів в цілій державі 1.800.000 К. На помножене числа возів державних залізниць 1.730.000 К. На викінчене залізничної лінії Переверск-Розвадів 100.000 К.; на викінчене подрібних проєктів залізниць Львів-Самбір-Границя угорска 68.000 К.

На будову судових будинків: в Стрию 56.000 К.; в Краківці 4.632 К.; в Тернополі (визвиця) 77.400 К.; в Калуші 91.000 К.; в Заболотіві 82.000 К.; в Угнові 41.000 К.; в Сятині 40.000 К.; в Старім Самборі 30.000 К., в Борині 1.800 К.; в Новім Санчі 19.000 К., в Ропчицях 30.000 К.; в Подгуржу 19.882 К.; в Мушині 54.666 К.

З державної ради.

На вступі вчерашного засідання, яке почало ся о год. 11. мін. 20., відчитано внесення та інтерпеляції, а по перерваню читання соціаліст Шумаєр вносить, щоби парлади легітимационної комісії були явними. Се внесення прийнято, а також внесення Вайскірхнера, щоби промислова комісія замість з 37, складала ся з 48 членів. З черги приступлено до виборів комісії, які були на дневнім порядку, а відтак заняв головнос. Яворекпій для підвертя наглости свого внесення дотично вибору адресової комісії. Бесідник опирає ся на тім, що довголітній звичай вимагає відповіди на престольну річ, а сторонництва будуть могли висказати своєю гадку що-до адреси в комісії, так що в палаті дискусія може стати ся найбільше ограниченою.

Опісля пос. Странский промовляв що-до тої самої матерії, підпирючи своє нагле внесення та закинув Німцям, що они розбитім засади більшости вчинили парламент нездібням до праці. Невилітною недугою парламенту є національ-

ні справи, які до него зовсім не належать, а повинні полагоджувати ся в соймах краєвих. Замішане публичного духа зростає безнастанно. Партия «Alldeutschen» жадає в своїй програмі прилученя Австрії до Німеччини, або хоть відорваня єї одной частини. (Тут президент взиває пос. Странского до порядку, лівіца прозиває его жидом, вихрещеним євреєм і т. д. Странский каже: Дайте спокій жидам, бо без них більша часть з вас не мала-б мандатів. Президент взиває бесідника вдруге до порядку). Ціла лівіца, каже Странский дальше, мусить слухати команди Шенерериянців, а крім християнсько-соціальных, всі они стремять до розбитя Австрії. (Президент перериває в третє). Треба се вже раз явно зазначити, щоби корона буда поінформованою про дійсний стан річи. (Лівіца прозиває его денунциантом, який хоче заступати місце прокуратора). Странский кінчить, жадаючи вибору адресової комісії.

Відтак промовляв пос. Дашинський, полемізуючи зі Странским, що кожній національности можна би з таким самим правом закинути іггидент-у, бо між кожним народом найдуть ся Grossdeutschen, Grosspolen, Grossruthenen, Grossrumunen, Grosskroaten і т. д. Бесідник жадає загального права голосованя і отвореня дискусії над престольною річю.

Пос. Беррайтер підпирив наглість свого внесення, а відтак президент отворив дискусію над наглостю всіх внесенень. Пос. Кайзер промовляє против, Катрайн за внесенєм Беррайтера. Пос. Шумаєр при обговореню внесення соціалістів сходить на захованє ся війсковости супротив публики. Коли ему президент перервав бесіду, посол крикнув: Ви є тут президентом палати, а не ротмістром! Пос. Функе і Люефер промовляють за внесенєм Беррайтера, а пос. Мальфаті, Лупул, Кльофач (по чеськи) і Романчук, а опісля пос. Груби по чеськи серед насміхів лівіці і Крамарж, який нищить Німців за їх поведене, — заявляють ся за внесенєм Яворского, зглядно Странского.

В голосованю відкинено наглість внесення Яворского і Странского, мимо сего, що голосувало за ними 175 послів, а против них 152, бо не було потрібної більшости $\frac{2}{3}$ голосів присутних. Так само відкинено наглість внесення Дашинського, а відтак наглість внесення Беррайтера прийнято майже одностайно.

З черги розпочала ся мериторична розправа над внесенєм Беррайтера, яке жадає іменем вірноконституційної великої власности, щоби президню палата уповажно зложити у стіп престолу подяку за високі слова, якими дня 4. с. м. монарх повитав послів. Дальше внесення жадає: Рівночасно уповажноє ся президента до висказаня запевненя монарсі, що палата послів євідома завдань, які дожидають полагодженя, послухає віваня монарха і приступить сейчас до реальної праці. Заразом президент має зложити у стіп престолу запевненє непохитвої вірности і лояльности палати послів.

Пос. Крамарж виясняє, чому его сторонництво голосувало против внесення Беррайтера. Бесідник застерігає ся против закидови денунциції, який в німецких лавок вчинено его сторонництво, бо Странский обговорював лише програму Шенерериянців, яка є консеквенцією політики правительства від дня 17. жовтня 1900 р. Не думайте, сказав бесідник, що ми будемо бавити ся в чємні діти і дамо зробити з собою все, що ви собі бажаєте. Не хочемо німети, але хочемо справедливости і права, не жадаємо привілеїв, лише рівноправности — і се є однінка дорога, яка веде до урухомленя парламенту. Конституція, яка дає меншостям більшу репрезєнтацию, ніж їм належить ся після числа і значіяя, не є способною до органічного, дальшого розвою. Уступ престольної бесіди про язикову квестію, дотично удержаня німецкого языка в деяких сферах адміністрації був зовсім лишній, коли правительство справді бажало успокоєня умів.

Дальше бесідник говорить про програму Шенерериянців і каже, що Австрія тратить рацию істнованя, коли не буде справедливою супроти всіх народів та, колиб побідила ідея, що Австрія має бути німецкою державою. Бесідник жадає розвою конституції в автономістичнім дуєї і розширеня обсягу діланя соймів. Австрію не спасуть маніфєстации лояльности,

але діла справедливости. Нехай правительство сповнить таке діло, а парламент буде працювати. (Оплєски на чєских лавках).

На сїм перервано дискусію і приступлено до вибору комісії: бюджетової, залізничної і війскової. Слідуєче засіданє назначено на нині перед полуднем з ось яким порядком дневним: вибір промислової комісії 48 членів і читаня всі правительственных предложень, які вже вчєра стояли на дневнім порядку.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницю: гр.-кат. Стрітєне Господне; рим.-кат. Фавстина. — В суботу: гр.-кат. Симеона; рим.-кат. Юлії. — В неділю: гр.-кат. Ізидора; рим.-кат. Юниберта.

— Духовний концерт в честь ВПрєсов. митрополита о. Шептицкого, устроєний під протєкторатом Ставропільського Інститута, відбуде ся в вторник дня 19. с. м. в великій салі «Народного Дому» при співучасті співачки п-ні М. Павликів-Новаковської і оперового співача п. Олександр Машуги. Вступ безплатний, але лише для запрошених гостей. Початок о 7. год. вечєром. Стрій для пань візитовий, для мушци балєвий.

З тов. ім. І. Котляревского. Загальні збори товариства відбудуть ся в комнатах тов. «Руска Бєсїда» у Львові в неділю, дня 17. с. м. о 4. год. пополудни, а коли би о сїй порі не зійшло ся знова достаточне число членів, о 5. год. попол. того дня відбудуть ся збори при такім числі членів, яке буде.

— Працачє архієп. о. Більчєвского на університеті відбуде ся нині в головній авлі. Торжество почало ся о 12. год. в полудне промовою ректора д-ра Кручєвичя. Потім промовляв декан богословского відділу о. др. Комарницький, опісля голова «Служ-ба-ї академік-ої» п. Мошницький, а вкінци два богослови Поляк, Антін Ратушний і Русин, Ярослав Левицкий. О. архієп. Більчєвский в довгій промові щиро подякував всім зібраним профєсорам і студентам за так торжєстєвенне его працанє.

— Впр. Отців духовних, котрі до осягненя цілі дяківської лєтерії значнійшим закупном лєосів з скарбони церковної не причинили ся, просимо о щєдрі датки з тижже скарбон для цілі лєтерійної. Датки ласкаві з зазначенєм: для цілі дяківської лєтерії, просимо прислати під звичайною адресою: Дирекція Народної Торговлі у Львові. — о. Д. Таллякович.

— «Галичанін» в «симпатичній» секвестрації. Онодїшнє «Дїло» пише: «Понала нам в руки ухвала львівского ц. к. повітового Суду секція I відділ XVI з дня 2. лютого 1901., дотикаюча секвестрації видавництва «Галичанина» на річ Краєвого Союзу кредиторного у Львові. Ухвала іменує судовим завідателем «Галичанина» п. Льонгіна Цєгельского, що тішить ся — як звісно — спеціальною симпатією «Галичанина» і загально москвофілів. Ухвала заряджує далі: «щоби виконуючий орган безпроволочно передав єму (се є п. Цєгельскому) всі предмети потрібні до ведєня сего видавництва, до завідуваня і побираня доходів...» а вкінци каже: «обовязаного п. Володимира Луцка (редактора і видавця «Галичанина») взиває ся, щоби вдержав ся від всякого зарядженя доходами піддавшими примусовому завідуваню; також не має брати участі в діловодстві завідателя против его волї...»

— Імєчованя. Міністер справедливости іменував заступників державної прокуратурії, Теофілі Сїмєоновича і Казимира Анґєрмана, радниками краєвого суду в Чернівцях, а судового адюнкта, д-ра Антона Винницького в Кіцмані, судовим секретаром в Сереті.

— Рішенє конкурсу, розписаного австро-угорским Банком, на рисунок для 200-коронових бумажок, випало так: Прислано 117 рисуноків, а чотири з них нагороджено. Перша нагорода дістала ся п. Володиславоу Гєґєдісови з Будапєшту, друга п. Володимирови Зупаньскому з Чєхії, трєта і четвєрта Відєнцям: Едвардови Фєстови і Бєртольдєви Лєфлєрови.

— Похорони бл. п. Мілана. Після оголошеного дяківского церемоніялу нині о год. 10. вечєром моєці Мілана, після благословєня в домі жалоби, стануть перевезєними до сербского собору з почєстями, належними членам пануючих родін. Військо буде творити шпалір. Завтра в пятницю перед полуднем буде дозволено публиці відвідувати собор, а цїсарска гвардия буде повнити почєсну сторожу. О год. 4. пополудни сербский патриарх сповнить торжєстєвенний акт поблагословєня моєців, в присутности цїсаря, архієпископів, членів сербского посольства і дипломатичного тіла, дальше достойників двірских і державних, президій обох палат державної ради, бурмістра міста Відня і др. Відтак серед відзнак королєвских почєстей перевезуть тіло на дворець залізничї. Від собору аж до залізничного двірця військо буде творити шпалір. В су-

Боту перед полуднем моші впробудуть до Карлівця, а звідси переведуть їх до монастиря в Крушидолі.

— **З Хойниць.** Дня 13. с. м. почала ся в Хойницьких судах розправа против різницького челядника Морица Левіого. Процес в інтересний, бо стоить в тісній звязи зі справою убиства Вінтера. Мориц Леві зложив був в червні м. р. фальшиве свідощтво під присягою, що Вінтера знав лише з фотографії, а не лично. Дальше слідство виказало, що Леві знав дуже добре Вінтера і для того він станув вчера перед судом за фальшиве свідощтво. Від сего процесу буде зависіти дальний хід справи убиства Вінтера, бо Леві мусів мати якісь важні причини, що не признавав ся до знакомства з Вінтером. Процес потреває чотири дні.

— **Убийство неюфітки.** Перед судом в Одесі станули оноді два жида, Відгорчик і Швайдер, обжаловані за убийство доньки Швайдра, Єнти агл. Варвари. В 1892. р. Єнта вихрестила ся і звінчала ся з Тизульським з Анаєва. Однак по кількох місяцях супружого життя за намовою своєї родини утікла Варвава — таке ім'я одержала при хресті — до Одеси, де замешкала у жида Відгорчика. Єї батько і Відгорчик стерегли єї, щоб не вернула до свого мужа, християнина. Але мимо того Єнта познайомила ся з якимсь Крижановским і хотіла з ним подружити ся. Се єї було би повело ся, бо в Одесі жила під фальшивим іназивцем Рифки Дофман. Батько єї Швайдер, 76-літний старик Відгорчик та ще якийсь Мясковский поставили єї задусити, щоб лише не виїшла за християнина. В кілька днів пізніше найдено в ставі коло Одеси моші якоїсь жінчини зі шнурком на шиї. Була се Варвара. Судове слідство нічого не викрило. Доперва в пять літ пізніше т. є. в 1900. році старий Швайдер посперечав ся зі своїм сином і убийство викрило ся. Відгорчика засуджено на 10 літ тяжких робіт і на утрату всіх прав горожанських, Швайдра, 81-літнього старика, на 15 літ тяжкої вязниці, а Мясковский утік і не ставив перед судом.

— **Клясичний театр в Греції.** Атинський дневник «Поступ» подав гадку, щоб розвалений театр Бахуса в Афинах відреставровано (коштом 100.000 фравків). В тім театрі мали би виставляти штуки Есхила, Софокля і Еврипіда.

— **На що Бог нам дав ноги?** Тирольці, нарід добрий і розумний, побожний і працюючий, але не люблять, щоб заводили якісь нові порядки, без яких після їх думки чоловік може обійти ся. В осени минушого року мали там будувати залізницю, котра мала тягнути ся від Бреннерського гостинця аж до гірських сіл Наттерс і Муттерс. Громада Наттерс старала ся дуже о то, щоб стація була як найближше села. Люди з Муттерс як-раз противно; они не лиш не хотіли стації, але навіть і рішучо спротивили ся будові залізниці. В громадській гостинниці зібрала ся була ціла громада, навіть жінки і дівчата та радили над тим, якби позбутися залізниці. Під час тої наради відозвала ся одна жінка: Нам не треба залізниці; на щож Господь Бог дав нам ноги? І Муттерси поставили на своїм: будови залізниці не могли спинити, але стації не дали у себе поставити. За то ходять тепер пішки до сусідньої стації, раді з того, що Господь Бог дав їм ноги.

— **Бунт Індиян.** Часть Індиян, які належать до племені Сіейк, збунтували ся в Канаді, перебігають цілу околицю, палать фарми, рабують і убивають всіх білих. В погоню за ними вислано військо.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних оповіщує:**

Австро угорско-російський звязок залізничий. З днем 1. цвітня 1901. увійде в жите нова тарифа часть II зшитка I і нова тарифа для поодиноких артикулів.

Північно-німецький рух товарний з Галичиною і Буковиною. З днем 1. лютого 1901. року ввійшов в жите додаток II до тарифа часть II зшиток 2.

— **Конкурси.** Ц. к. гал. Прокуратория скаргу у Львові оголошує конкурс на дві посади старших радників в VI кл. рангі і одной посади радника в VII кл. рангі і евенуально двох посад радників в VII кл. рангі, евент. 2 посад секретарів в VIII кл. р., евент. 2 посад ад'юнктів в IX кл. р. і евент. 2 посад конценієнтів в X кл. рангі. Подання можна вносити до чотирох тижнів. — Виділ повітовий в Камінці струміловій оголошує конкурс на посаду другого урядника дорогового з річною платнею 1600 К і на об'їздки 720 К. Подання можна вносити до дня 2. марта с. р.

— **Дрібні вісти.** Торжественний вїзд ке. д-ра Льва Валенги, ново-іменованого лат. єпископа в Тарнові, відбуде ся в марті. — Населєня Перемішля зросло за остатних 10 літ о 10.000 душ і вносить тепер 37.835 душ без військової залози, а 46.349 душ разом з нею. — Міністер просвіти іменував доцента університета д-ра Альойза Віняржа секретарем львівського університета. — Композитор Едвард Штраус загинув при залізничій катастрофі коло Пітсбурга в півн. Америці. — Фелікс Тумєн, директор львівської філії асекурац. тов. Unio Catholica, арештований позавчера, признав ся при слідстві, що він називає ся Тумін а не Тумєн.

— **Гумористичний кутик.**

Alma mater

— Скільки мене коштувало,

І справа була чиста,

А ви, пане адвокате,

Звели д' бісів триста.

Певно пане, — хлоп говорить —

В школах не довчилися!..

— Чи Іване — каже доктор —

З глузду ви не зблились?

Добре, каже, я учив ся,

В добрих був лещетах,

Аж на двох ходив я прецінь

Університетах!

— Ей, було теля у мене,

Дві корови ссало,

А по вік свій нічим иньшим,

Лиш биком остало.

— **Посмертна оповістка.**

— **О. Володимир Туркевич,** парох в Грибовичах, львівсько-загородецького деканата, львівської архієпархії, совітник митрополічої Консваторії, відзначений крилошанською одежію і віцедєкан, помер в 64. році жвтя, а 40. році священства, по короткій недужі дня 14. лютого с. р. Похорони відбудуть ся в суботу дня 16. лютого — В. є. п!

Телеграми.

Відень, 14. лютого. До комісії бюджетові вибрані з Галичини послы: Е. Абрагамович,

Барвіньський, Бик, Генцель, Турекій, Козловський, Романчук, Романович і Старжинський.

Відень, 14. лютого. З причини смерти короля Мілана заряджено 12-дєвну дїрку жалобу.

Відень, 14. лютого. Між Віднем а Білгородом відбуває ся виміна депеш в сараві похоронів Мілана. Цар надіслав кондольційну телеграму до Відня, думаючи, що король Александер вже находить ся біля мошів батька.

Рим, 14. лютого. Склад нового кабінету Занарделього в майже заевнений. Мають увійти до него: Джіоліті, Очінеті, Насі, Галімберті, Санмартіно і Морін.

Мадрид, 14. лютого. Вчера підписано в королївскім замку умову, дотично супружя княгині Астурії. Демонстрації требають дальше. Вчера вечером жандармерія обсадила важіищі уліці. Війско сконєігноване.

Мадрид, 14. лютого. Улічні демонстрації в Барцельоні, Сантандарі і других містах відбувають ся тїгом. В Сантандарі тїпа напала на мужеский монастир, зрабувала і підпалїла. Жіночі монастирі обкидано камінями.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 1. до 16. лютого 1901.

При співучасті військової музики 80 п. п.
1. Увертура. 2. Jerry i Perry модерністичні карикатурістки. 3. Victoria Behing жонглерка. 4. Графині Ferruccy лірична співачка. 5. Les Aleksandro найзнаменїтша трупа акробатєк. (Павза). 6. Орхестра. 7. Carmen Carrero оперова співачка. 8. Sekuntala зі своїми вужами. 9. Jean Mora et la bella Lola музикальні ексцентрійці. (Павза). 10. Орхестра. 11. Huberto Vincento наслїдуватель черепах. 12. Tio American Troubadours. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представлєня. В недїлю і єввята два представлєня. Що пятниці High Life представлєня. Білєти вчасїиїне можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Colosseum опріте 12. газовими печами.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах, яко гарна прикраса комнат є **Картини:** Верещагіна, Шевченко в домовині і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересплюкою за 1 кор. 60 сот.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

одинокє руске товариство асекураційне, обезпечєє будинки і всі предмети движимі против огневих шкід.

«Дністер» припоручили Преосвящ. Ординарїятї Всєч. Духовєнству і вірним всіх трех Єпархїй.

Фонди гваранційні «Дністра» з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор. 11 сот.	} разом 520.406 кор. 65 сот.
Резерва премїї	171.942	" "	
Резерва спеціальна	6.000	" "	
Фонд ємеритальний	30.924	" 54 "	

Тарифи «Дністра» умірковані. Надвїзжа річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члєни 8% звороту з премїї.

«Дністер» виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроволочно в присутності Дєлегата і 2 членів.

Полїси «Дністра» приймають при позичках гіпотєчних: Банк краєвий і Каса ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлї, Залїццях, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся тїлько через «Дністер» в Товаристві взаїмн обезпеч. в Краєві; з таких обезпечєнь через «Дністер» їде часть провізїї на рускі публичні добродїїні цілї; полїси і квїти видає Кракїське Товариство рускі.

«Дністер» пошукує спосібних агєнтів, особливо сєлян господарів в окрєстностях, де ще нема близько агєнцій «Дністра». Агєнти заробили вже 274.964 кор. провізїї.

Зголошєня о агєнцій треба вносити до Дирекції у Львові.

Сєляне! убігайте ся тїлько о агєнцій «Дністра».

Від огню обезпечайте ся тїлько в «Дністрі».

На жите обезпечайте ся тїлько через «Дністер».